

GEISTER, I. (1984): Brkata sinica *Panurus biarmicus*. *Acrocephalus* 19–20: 26.

LUKAČ, G. (1986): Struktura i godišnja dinamika faune ptica Varaždinskog akumulacijskog jezera. Diplomski rad, Zagreb.

MAŠTROVIĆ, A. (1942): Die Vögel des Küstenlandes Kroatiens. Band 1, Zagreb.

MATVEJEV, S. D. (1950): Rasprostranjenje i život ptica u Srbiji (Ornithogeographia Serbica). Knj. 161.

MATVEJEV, S. D. & V. F. VASIĆ (1973): Catalogus faunae Jugoslaviae. Aves IV/3.

PELLE, I. (1977): Senica brkata *Panurus biarmicus* (ponovno) gnezdarica Vojvodine. *Larus* 29–30: 199–207.

RADOVIĆ, D. (1987): Struktura i godišnja dinamika faune ptica rukavca Save kod Zagreba, Diplomski rad. Zagreb.

REISER, O. (1939): Materialien zu einer Ornithologie Balcanica, Bosnien und Herzegovina. Wien.

REISER, O. & L. Führer (1896): Materialien zu einer Ornithologie Balcanica, Montenegro. Wien.

SOVINČ, A. (1983 a): Brkata sinica *Panurus biarmicus*. *Acrocephalus* 15: 18.

SOVINČ, A. (1983 b): Zaštita ribnikov v dolini Drage pri Igu. *Acrocephalus* 15: 7–9.

VASIĆ, V. F. (1980): The List of Birds of Skadar Lake (Montenegro, Yugoslavia). *Larus* 31–32: 201.

VOOUS, K. H. (1960): Atlas of European Birds. Edinburgh.

VREŠ, B. & D. VRHOVNIK (1984): Ornitološki pogled na Dravograjsko jezero. *Acrocephalus* 19–20: 16.

WAWRZYŃIAK, H. & G. SOHNS (1986): Die Bartmeise. Die neue Brehm-Bücherei. Wittenberg, Luthersstadt.

Gordan Lukač, Botanički zavod PMF, Marulićev trg 20/II, 41000 Zagreb

»Razvoj oblačnosti« pri močvirskih čigrah *Chlidonias* in nenaden pojav morske srake *Haematopus ostralegus* Great increase of marsh terns *Chlidonias* and sudden appearance of the Oystercatcher *Haematopus ostralegus*

BORUT ŠTUMBERGER

Študentje si prav radi iz prazničnega dne sredi tedna napravimo krajše počitnice. Natančno to sem storil med lanskimi prvomajskimi prazniki. Desetletna opazovanja so me prepričala, da se pričenja množični prelet črne *Chlidonias niger* in beloperute čigre *Chlidonias leucopterus* na štajerskih akumulacijskih jezerih po 20. aprilu. Koreografijo sem zato pripravil tako, da bi se s čigrami zavrtel med Ptujem, Ormožem in Ledavo na Goričkem.

24. 4. 1987, Ptuj. Ob 19.30 sem v jasnem vremenu in pri temperaturi 18 °C razočarano spoznal, da so čigre ta dan jezero že zapustile. Predstavljal sem si, da so v grozdasti jati tik pred mojim prihodom izginile v smeri zapornic. Toda kam? To, da vsak večer izginejo neznano kam in da ne vem kje prenočujejo, že dolgo buri mojo domišljijo.

25. 4. 1987, Ormož. V sicer jasnem vreme-

nu in pri temperaturi 20 °C je v tem meglenem in brezvetrnem jutru nad kot olje mirno jezersko gladino poplesavalo 80 črnih čiger.

26. 4. 1987, Ptuj. V soparnih zgodnjepopol-danskih urah z vmesno nevihto sem med otokoma opazoval na jezeru 56 črnih in 7 beloperutnih čiger. Lovile so nerazpoznaven plen. Ni bilo videti, da bi jih rečni galebi in navadne čigre iz bližnje kolonije kakorkoli zanimali.

27. 4. 1987, Ledava. Po jutranjem dežju se je okrog poldneva zjasnilo in tudi veter je pričel pihati, tako da se je ohladilo na 13 °C. Kdo bi si mislil, da bova s kolegom F. Bračkom na bližnjem Zlatem bregu slišala in videla čopasto sinico *Parus cristatus*. Na jezeru je bilo 16 črnih čiger.

28. 4. 1987, Ptuj. Vreme je bilo ta dan jasno, ob jugovzhodnem vetriču ozračje kristalno čisto, temperatura 15 °C. V jati 250 črnih či-

ger je bilo 90 % odraslih osebkov. Beloperutnih čiger ni bilo videti.

7. 5. 1987, Ptuj. »Karenčni pregled« jezera je presenetljivo pokazal, da je preletel dosegel vrhunec. 402 črne in 3 beloperutne čigre so se bojevale z orkanskim severozahodnim vetrom. Valovi so dosegali višino 1,5 m in več ter butali krepko čez asfaltni nasip jezera. Ker je veter konice valov belo razpenjal, je bila Drava podobna z mlekom pomešani Kneippovi kavi. Na jezu so bila odprta kar 3 pretočna polja.

Z enim teh orkanskih sunkov vetra je do mene prineslo nežen glas »klip«. Sprva sem pomislil na črno prosenko *Pluvialis squatarola*, ki je ob zadnjem obisku posedala na plitvini. Toda že sem v smeri ptujskega gradu zagledal 2 morski sraki *Haematopus ostralegus*. Sledeč desnemu nasipu, sta me preleteli na višini približno 15 metrov in odleteli najbrž še z istim sunkom vetra v smeri

Markovcev. Kar nekam opeharjenega sem se počutil, saj sem pričakoval, da bosta vsaj za hip pristali. Tako je s prvim znanim opazovanjem te vrste v celinskem delu Slovenije kar naenkrat padel eden zadnjih pobrežniških tabujev Štajerske.

Summary

The article deals with the appearance of marsh terns, primarily black ones, at the end of April and in the beginning of May 1987 at reservoirs of the northeastern Slovenia. Their peak was reached during a very windy spell on May 7th, when no less than 402 black terns were seen above the Lake of Ptuj. On the same day the Oystercatcher (two specimens) was noted for the first time in this part of Slovenia.

Borut Štumberger, 62282 Cirkulane, 41

Iz ornitološke beležnice From the Ornithological Note Book

VELIKA BELA ČAPLJA *Egretta alba*
GREAT WHITE EGRET – *Number of breeding pairs: 12 (1982), 15 (1983) and due to burning of the reed (!) only 2 (1984) at Sončanska bara near Apatin in Vojvodina*

Na nekdanjem gnezdišču Sončanske bare (1887–1891), kjer je gnezdilo 8–10 parov, v okolici Apatina spet gnezdi velika bela čaplja. Na obhodu terena 19. 6. 1982 je bila na Marković bari registrirana kolonija velike bele čaplje. Tega leta je bilo zabeleženih 12 parov na gnezdenju in označenih 13 mladičev. Naslednje leto 1983 je bilo zabeleženih 15 parov teh ptic, leta 1984 pa sta gnezdila samo 2 para. 28. 3. tega leta je bilo naštetih v preletu nad močvirjem 20 primerkov in kazalo je, da bo spet gnezdilo 10 do 15 parov. Žal pa so s požiganjem trsta v začetku aprila skoraj vse prepodili. Zaradi majšega jezera sredi močvirja pa je bilo ozkemu pasu trsta prizaneseno, tako da sta dva para ostala na

gnezdenju. Ptice so znesla jajca z zamudo več kot 20 dni. 26. 5. so bila v enem gnezdu registrirana 3 jajca. Po vsem tem je bilo nad Marković baro vzpostavljeno varstvo, da bi bila zavarovana pred kakršnimi koli posegi in bi se tako lahko kolonija ohranila in pticam omogočilo nemoteno gnezdenje. Razen velike bele čaplje gnezdi v Sončanski bari še siva gos *Anser anser*, v manjšem številu pa tudi rjava čaplja *Ardea purpurea*, mala bela čaplja *Egretta garzetta*, kvakač *Nycticorax nycticorax*, mala bobnarica *Ixobrychus minutus*, zato je to močvirje za gnezdenje te vrste izjemno pomembno.

Radivoj Obradović, Rade Končara 3, 25260 Apatin